

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
MESLEKÎ VE TEKNİK EĞİTİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

GÜZEL SANATLAR LİSESİ

ÇALGI EĞİTİMİ TAR DERSİ

9, 10, 11 ve 12. Sınıflar Öğretim Programı

2022

İÇİNDEKİLER

1. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖĞRETİM PROGRAMLARI 3

1.1. ÖĞRETİM PROGRAMLARININ GENEL AMAÇLARI	3
1.2. ÖĞRETİM PROGRAMLARININ PERSPEKTİFİ	3
1.2.1. Değerlerimiz	4
1.2.2. Yetkinlikler	4
1.3. ÖĞRETİM PROGRAMLARINDA ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMI	5
1.4. BİREYSEL GELİŞİM VE ÖĞRETİM PROGRAMLARI	6

2. ÇALGI EĞİTİMİ TAR DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI 7

2.1. ÇALGI EĞİTİMİ TAR DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN ÖZEL AMAÇLARI	7
2.2. ÇALGI EĞİTİMİ TAR DERSİNE ÖZGÜ BECERİLER	7
2.3. ÇALGI EĞİTİMİ TAR DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN UYGULANMASINDA DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR	8
2.4. ÇALGI EĞİTİMİ TAR DERSİ KAZANIM SAYISI VE SÜRE TABLOSU	10

3. ÇALGI EĞİTİMİ TAR DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN YAPISI 12

3.1. KAZANIMLARIN YAPISI	12
3.2. SINIF DÜZEYLERİNE GÖRE ÜNİTE, KONU, KAZANIM VE AÇIKLAMALARI	13
9. SINIF ÜNİTE, KONU, KAZANIM VE AÇIKLAMALARI	13
10. SINIF ÜNİTE, KONU, KAZANIM VE AÇIKLAMALARI	16
11. SINIF ÜNİTE, KONU, KAZANIM VE AÇIKLAMALARI	17
12. SINIF ÜNİTE, KONU, KAZANIM VE AÇIKLAMALARI	18

1. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖĞRETİM PROGRAMLARI

Bilim ve teknolojide yaşanan hızlı değişim, bireyin ve toplumun değişen ihtiyaçları, öğrenme öğretme teori ve yaklaşımlarındaki yenilik ve gelişmeler bireylerden beklenen rolleri de doğrudan etkilemiştir. Bu değişim; bilgi üretebilen ve bu bilgiyi hayatta işlevsel olarak kullanabilen, problem çözebilen, eleştirel düşünebilen, girişimci, kararlı, iletişim becerilerine sahip, empati yapabilen, topluma ve kültüre katkıda bulunabilen bir bireyi tanımlamaktadır. Öğretim programları; bu niteliklere sahip bireylerin yetişmesine hizmet edecek şekilde salt bilgi aktarmaktan ziyade bireysel farklılıkları dikkate alan, değer ve beceri kazandırma hedefli, sade ve anlaşılır bir yapıda hazırlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda bir taraftan farklı konu ve sınıf düzeylerinde sarmal bir yaklaşımla tekrar eden kazanım ve açıklamalara, diğer taraftan bütünsel ve bir kerede kazandırılması hedeflenen öğrenme çıktılarına yer verilmiştir. Bu kazanım ve açıklamalar ile öğrenme çıktıları ilgili disiplinin yetkin, güncel ve geçerli olduğunu; eğitim öğretim sürecinin hayatla doğrudan ilişkili şekilde tasarlandığını gösterir niteliktedir. Bu kazanımlar ve bu kazanımların sınırlarını belirleyen açıklamalar; sınıflar ve eğitim kademeleri düzeyinde değerler, beceriler ve yetkinlikler perspektifinde bütünlük sağlayan bir bakış açısıyla yalın bir içeriğe işaret etmektedir. Böylelikle üst bilişsel becerilerin kullanımına yönlendiren, anlamlı ve kalıcı öğrenmeyi sağlayan, sağlam ve önceki öğrenmelerle ilişkilendirilmiş; diğer disiplinlerle ve günlük hayatla değerler, beceriler ve yetkinlikler çerçevesinde bütünlüştürmüş bir öğretim programları toplamı oluşturulmuştur.

1.1. ÖĞRETİM PROGRAMLARININ GENEL AMAÇLARI

Öğretim programları, 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nun 2. maddesinde ifade edilen "Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları" ile "Türk Millî Eğitiminin Temel İlkeleri" esas alınarak hazırlanmıştır.

Eğitim öğretim programlarıyla sürdürülen tüm çalışmalar; okul öncesi, ilköğretim ve ortaöğretim seviyelerinde birbirini tamamlayıcı bir şekilde aşağıdaki amaçlara ulaşmaya yöneliktir:

1. Okul öncesi eğitimi tamamlayan öğrencilerin bireysel gelişim süreçleri göz önünde bulundurularak bedensel, zihinsel ve duygusal alanlarda sağlıklı şekilde gelişimlerini desteklemek
2. İlkokulu tamamlayan öğrencilerin gelişim düzeyine ve kendi bireyselliğine uygun olarak ahlaki bütünlük ve öz farkındalık çerçevesinde, öz güven ve öz disipline sahip, günlük hayatta ihtiyaç duyacağı temel düzeyde sözel, sayısal ve bilimsel akıl yürütme ile sosyal becerileri ve estetik duyarlılığı kazanmış, bunları etkin şekilde kullanarak sağlıklı bir hayata yönelen bireyler olmalarını sağlamak
3. Ortaokulu tamamlayan öğrencilerin ilkokulda kazandıkları yetkinlikleri geliştirmek suretiyle millî ve manevi değerleri benimsemiş, haklarını kullanan ve sorumluluklarını yerine getiren, Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi'nde (TYÇ) ve ayrıca disiplinlere özgü alanlarda ifadesini bulan temel düzeydeki beceri ve yetkinlikleri kazanmış bireyler olmalarını sağlamak
4. Liseyi tamamlayan öğrencilerin ilkokulda ve ortaokulda kazandıkları yetkinlikleri geliştirmek suretiyle millî ve manevi değerleri benimseyip hayat tarzına dönüştürmüş, üretken ve aktif vatandaşlar olarak yurdumuzun iktisadi, sosyal ve kültürel kalkınmasına katkıda bulunan, TYÇ'de ve ayrıca disiplinlere özgü alanlarda ifadesini bulan temel düzeydeki beceri ve yetkinlikleri kazanmış, ilgi ve yetenekleri doğrultusunda yükseköğretime, bir mesleğe ve hayata hazır bireyler olmalarını sağlamak

1.2. ÖĞRETİM PROGRAMLARININ PERSPEKTİFİ

Eğitim sistemimizin temel amacı değerlerimiz ve yetkinliklerle bütünlüştürmüş bilgi, beceri ve davranışlara sahip bireyler yetiştirmektir. Bilgi, beceri ve davranışlar, öğretim programlarıyla kazandırılmaya çalışılırken değerlerimiz ve yetkinlikler bu bilgi, beceri ve davranışlar arasındaki bütünlüğü sağlamaktadır. Değerlerimiz, toplumumuzun millî ve manevi kaynaklarından damıtılarak dünden bugüne ulaşmış ve yarınlara aktarılabilecek öz mirasımızdır.

Yetkinlikler ise bu mirasın hayata ve insanlık ailesine katılmasını ve katkıda bulunmasını sağlayan eyleme dayalı becerilerimizdir. Bu yönüyle değerlerimiz ve yetkinlikler birbirinden ayrılmaz bir şekilde teori ve pratik bütünlüğünü sağlayan asli parçamızı oluşturmaktadır. Güncellik içinde öğrenme öğretme süreçleriyle kazandırmaya çalıştığımız bilgi, beceri ve davranışlar ise bizi biz yapan değerlerimizin ve yetkinliklerin günün şartları içinde görünürlük kazanma araç ve platformlarıdır; günün şartları içinde değişiklik gösterebilir yapısıyla arızidir ve bu sebeple sürekli gözden geçirmelerle güncellenerek yenilenmektedir.

1.2.1. Değerlerimiz

Değerlerimiz öğretim programlarının perspektifini oluşturan ilkeler toplamıdır. Kökleri geleneklerimiz ve dünümüz içinde bulunmakta, gövdesi ve dalları bu köklerden beslenerek bugünüme ve yarınlarımıza uzanmaktadır. Temel insani özelliklerimizi oluşturan değerlerimiz, hayatın rutin akışında karşılaştığımız sorunlarla başa çıkmada eyleme geçmemizi sağlayan gücün kaynağıdır.

Bir toplumun geleceği, değerlerini benimseyen ve bu değerleri sahip olduğu yetkinliklerle ete kemiğe büründüren insanlara bağlıdır. Bundan dolayı eğitim sistemimiz, her bir üyesine uygun ahlaki kararlar alma ve bunları davranışlarında sergileme yeterliliğini kazandırmayı amaçlamaktadır. Eğitim sistemi sadece akademik açıdan başarıya odaklanan, belirlenmiş bazı bilgi, beceri ve davranışları kazandıran bir yapı değildir. Asli görevi temel değerleri benimsemiş bireyler yetiştirmektir; yeni neslin değerlerini, alışkanlıklarını ve davranışlarını etkileyebilmelidir. Eğitim sistemi, değerleri kazandırma işlevini eğitim programlarını da kapsayan eğitim ortamıyla yerine getirir. Eğitim programı; öğretim programları, öğrenme öğretme ortamları, eğitim araç gereçleri, ders dışı etkinlikler, mevzuat gibi eğitim sisteminin tüm unsurları göz önünde bulundurularak oluşturulur. Bu anlayışla değerlerimiz öğretim programlarında ayrı bir program veya öğrenme alanı, ünite, konu vb. olarak görülmemiştir. Tam aksine bütün eğitim sürecinin nihai gayesi ve ruhu olan değerlerimiz, öğretim programlarının her birinde ve her bir biriminde yer almıştır.

Öğretim programlarında yer alan kök değerler; adalet, dostluk, dürüstlük, öz denetim, sabır, saygı, sevgi, sorumluluk, vatanseverlik ve yardımseverliktir. Bu değerler, öğrenme öğretme sürecinde hem kendi başlarına hem ilişkili olduğu alt değerlerle hem de öteki kök değerlerle birlikte ele alınarak hayat bulacaktır.

1.2.2. Yetkinlikler

Eğitim sistemimiz yetkinliklerde bütünleşmiş bilgi, beceri ve davranışlara sahip karakterde bireyler yetiştirmeyi amaçlar. Öğrencilerin hem ulusal hem de uluslararası düzeyde kişisel, sosyal, akademik ve iş hayatlarında ihtiyaç duyacakları beceri yelpazeleri olan yetkinlikler TYÇ'de belirlenmiştir. TYÇ, sekiz anahtar yetkinlik belirlemekte ve bunları aşağıdaki gibi tanımlamaktadır:

1. Ana dilde iletişim: Kavram, düşünce, görüş, duygu ve olguları hem sözlü hem de yazılı olarak ifade etme, yorumlama (dinleme, konuşma, okuma, yazma); eğitim ve öğretim, iş yeri, ev, eğlence gibi her türlü sosyal ve kültürel bağlamda uygun ve yaratıcı bir şekilde dilsel etkileşimde bulunmadır.

2. Yabancı dillerde iletişim: Çoğunlukla ana dilde iletişimin temel beceri boyutlarını paylaşmakta olup duygu, düşünce, kavram, olgu ve görüşleri hem sözlü hem yazılı olarak kişinin istek ve ihtiyaçlarına göre eğitim ve öğretim, iş yeri, ev, eğlence gibi uygun bir dizi sosyal ve kültürel bağlamda anlama, ifade etme ve yorumlama becerisine dayalıdır. Yabancı dillerde iletişim, aracılık etme ve kültürler arası anlayış becerilerini de gerektirmektedir. Dinleme, konuşma, okuma ve yazma boyutları bireyin yeterlilik seviyesi, sosyal ve kültürel geçmişi, çevresi, ihtiyaçları ve ilgilerine bağlı olarak farklı diller arasında değişiklik gösterecektir.

3. Matematiksel yetkinlik ve bilim/teknolojide temel yetkinlikler: Günlük hayatta karşılaşılan bir dizi problemi çözmek için matematiksel düşünme tarzını geliştirme ve uygulamadır. Sağlam bir aritmetik becerisi üzerine inşa edilen süreç, faaliyet ve bilgiyi vurgulamaktadır. Matematiksel yetkinlik, düşünme (mantıksal ve uzamsal düşünme) ve sunmanın (formüller, modeller, kurgular, grafikler ve tablolar) matematiksel modlarını farklı derecelerde kullanma beceri ve isteğini içermektedir.

Bilimde yetkinlik, soruları tanımlamak ve kanıta dayalı sonuçlar üretmek amacıyla doğal dünyanın açıklanmasına yönelik bilgi varlığına ve metodolojiden yararlanma beceri ve arzusuna atıfta bulunmaktadır. Teknolojide yetkinlik, algılanan insan istek ve ihtiyaçlarını karşılama bağlamında bilgi ve metodolojinin uygulanması olarak görülmektedir. Bilim ve teknolojide yetkinlik, insan etkinliklerinden kaynaklanan değişimleri ve her bireyin vatandaş olarak sorumluluklarını kavrama gücünü kapsamaktadır.

4. Dijital yetkinlik: İş, günlük hayat ve iletişim için bilgi iletişim teknolojilerinin güvenli ve eleştirel şekilde kullanılmasını kapsamaktadır. Söz konusu yetkinlik; bilgiye erişim ve bilginin değerlendirilmesi, saklanması, üretimi, sunulması ve alışverişi için bilgisayarların kullanılması ayrıca internet aracılığıyla ortak ağlara katılım sağlanması ve iletişim kurulması gibi temel beceriler yoluyla desteklenmektedir.

5. Öğrenmeyi öğrenme: Bireyin kendi öğrenme eylemini etkili zaman ve bilgi yönetimini de kapsayacak şekilde bireysel olarak veya grup hâlinde düzenleyebilmesi için öğrenmenin peşine düşme ve bu konuda ısrarcı olma yetkinliğidir. Bu yetkinlik, bireyin var olan imkânları tanıyarak öğrenme ihtiyaç ve süreçlerinin farkında olmasını ve başarılı bir öğrenme eylemi için zorluklarla başa çıkma yeteneğini kapsamaktadır. Yeni bilgi ve beceriler kazanmak, işlemek ve kendine uyarlamak kadar rehberlik desteği aramak ve bundan yararlanmak anlamına da gelir. Öğrenmeyi öğrenme; bilgi ve becerilerin ev, iş yeri, eğitim öğretim ortamı gibi çeşitli bağlamlarda kullanılması ve uygulanması için önceki öğrenme ve hayat tecrübelerine dayanılması yönünde öğrenenleri harekete geçirir.

6. Sosyal ve vatandaşlıkla ilgili yetkinlikler: Kişisel, kişiler arası ve kültürler arası yetkinlikleri içermektedir. Bireylerin farklılaşan toplum ve çalışma hayatına etkili ve yapıcı biçimde katılmalarına imkân sağlayacak, gerektiğinde çatışmaları çözecek özelliklerle donatılmasını sağlayan tüm davranış biçimlerini kapsar. Vatandaşlıkla ilgili yetkinlik ise bireyleri toplumsal ve siyasal kavram ve yapılarla ilişkin bilgiye ulaşmaları, demokratik ve aktif katılım kararlılığıyla medeni hayata tam olarak katılmaları için donatmaktadır.

7. İnisiyatif alma ve girişimcilik: Bireyin düşüncelerini eyleme dönüştürme becerisini ifade etmektedir. Yaratıcılık, yenilik ve risk almanın yanında hedeflere ulaşmak için planlama ve proje yönetme yeteneğini de içerir. Bu yetkinlik, herkesi sadece evde ve toplumda değil, işlerine ait bağlam ve şartların farkında olabilmeleri ve iş fırsatlarını yakalayabilmeleri için aynı zamanda iş hayatında da desteklemekte; toplumsal ve ticari etkinliklere girişen veya katkıda bulunan kişilerin ihtiyaç duydukları daha özgün bilgi ve beceriler için de bir temel teşkil etmektedir. Etik değerlerin farkında olmayı ve iyi yönetişimi desteklemeyi de kapsar.

8. Kültürel farkındalık ve ifade: Müzik, sahne sanatları, edebiyat ve görsel sanatlar dâhil olmak üzere çeşitli kitle iletişim araçları kullanılarak görüş, deneyim ve duyguların yaratıcı bir şekilde ifade edilmesinin öneminin takdiridir.

1.3. ÖĞRETİM PROGRAMLARINDA ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMI

Her birey birbirinden farklı kişisel özelliklere sahiptir. Bu sebeple öğretim programlarının ve buna bağlı olarak ölçme ve değerlendirme sürecinin “herkese uygun”, “herkes için geçerli ve standart” olması insan doğasına terstir. Dolayısıyla ölçme ve değerlendirme sürecinde azami çeşitlilik ve esneklik anlayışıyla hareket edilmesi şarttır. Öğretim programları bu açıdan bir yol göstericidir. Öğretim programlarından ölçme ve değerlendirmeye ait bütün unsurları içermesini beklemek gerçekçi bir yaklaşım değildir. Eğitimde çeşitlilik; birey, eğitim düzeyi, ders içeriği, sosyal ortam, okul imkânları vb. iç ve dış dinamiklerden ciddi şekilde etkilendiği için ölçme ve değerlendirme uygulamalarının etkililiğini sağlamada öncelik öğretim programlarında değil, eğitim uygulayıcılarında ve öğretmenlerdedir. Bu noktada özgünlük ve yaratıcılık öğretmenlerden temel beklentidir.

Bu bakış açısından hareketle öğretim programlarında ölçme ve değerlendirme uygulamalarına yön veren ilkeleri aşağıdaki gibi özetlemek mümkündür:

1. Ölçme ve değerlendirme çalışmaları öğretim programının tüm bileşenleri ile azami uyum sağlamalı, bu çalışmalarda kazanım ve açıklamaların sınırları esas alınmalıdır.

2. Öğretim programı, ölçme sürecinde kullanılabilecek ölçme araç ve yöntemleri açısından uygulayıcılara kesin sınırlar çizmez, sadece yol gösterir. Ancak tercih edilen ölçme ve değerlendirme araç ve yönteminde gereken teknik ve akademik standartlara uyulmalıdır.
3. Ölçme ve değerlendirme uygulamaları eğitimin ayrılmaz bir parçasıdır ve eğitim süreci boyunca yapılır. Ölçme sonuçları tek başına değil, izlenen süreçlerle birlikte bütünlük içinde ele alınır.
4. Bireysel farklılıklardan dolayı bütün öğrencileri kapsayan, bütün öğrenciler için genelgeçer, tek tip bir ölçme ve değerlendirme yönteminden söz etmek uygun değildir. Öğrencilerin akademik gelişimi tek bir yöntem veya teknikle ölçülüp değerlendirilmez.
5. Eğitim sadece “bilme (düşünce)” için değil, “hissetme (duygu)” ve “yapma (eylem)” için de verilir; dolayısıyla eğitimde sadece bilişsel ölçümler yeterli kabul edilemez.
6. Çok odaklı ölçme ve değerlendirme esastır. Ölçme ve değerlendirme uygulamaları öğretmen ve öğrencilerin aktif katılımıyla gerçekleştirilir.
7. Bireylerin ölçme ve değerlendirmeye konu olan ilgi, tutum, değer ve başarı gibi özellikleri zamanla değişebilir. Bu sebeple söz konusu özellikleri tek bir zamanda ölçmek yerine süreç içindeki değişimleri dikkate alan ölçümler kullanmak esastır.

1.4. BİREYSEL GELİŞİM VE ÖĞRETİM PROGRAMLARI

Öğretim programları geliştirilirken insanın çok yönlü gelişim özelliklerine dair bilimsel bilgi ve birikim dikkate alınarak bütün bileşenler arasında ahengi gözetilen bir yaklaşım benimsenmiştir. Bu bağlamda bazı temel gelişim ilkelerine değinmek yerinde olacaktır.

Öğretim programları, insanın gelişiminin belirli bir dönemde sonlanmadığı ve hayat boyu sürdüğü ilkesi ile hazırlanmıştır. Bu sebeple öğretim programlarında bireylerin yaş dönemlerine dair gelişim özellikleri gözetilerek destekleyici önlemler alınması önerilmektedir.

Gelişim, hayat boyu sürer fakat tek yönlü işleyen, bir örnek yapıda değildir. Evreler hâlinde ilerler ve her evrede bireylerin gelişim özellikleri farklıdır. Evrelerin başlangıç ve bitişleri de homojen değildir. Programlar bunu olabildiğince göz önünde bulunduran bir hassasiyetle yapılandırılmıştır. Programların amaç ve kazanımlarını gerçekleştirme sürecinde gerekli uyarlamaların öğretmen tarafından yapılması beklenir.

Gelişim dönemleri ardışık ve değişmeyen bir sıra izler. Her evrede olup bitenler takip eden evreleri etkiler. Öte yandan bu ardışıklık basitten karmaşığa, genelden özele ve somuttan soyuta doğru gelişim gibi belirli yönelimlerle karakterize edilir. Program geliştirme sürecinde söz konusu yönelimler hem bir alandaki yeterliliği oluşturan kazanım ve becerilerin ön şart ve ardıllığı noktasında dikkate alınmış hem de derslerin sınıf düzeyinde dağılımı ve birbirleriyle ilişkilerinde göz önünde bulundurulmuştur.

Öğretim programlarında insan gelişiminin bir bütün olduğu ilkesi ile hareket edilmiştir. İnsanın farklı gelişim alanlarındaki özellikleri birbirleri ile etkileşim hâlinindedir. Söz gelimi dil gelişimi düşünce gelişimini etkiler ve düşünce gelişiminden etkilenir. Bu sebeple öğretmenlerden öğrencinin edindiği bir kazanımın, onun gelişiminde başka bir alanı da etkileyeceğini dikkate almaları beklenir.

Öğretim programları bireysel farklılıklara ilişkin hassasiyetler göz önünde bulundurularak yapılandırılmıştır. Kalıtsal, çevresel ve kültürel faktörlerden kaynaklanan bireysel farklılıklar ilgi, ihtiyaç ve yönelme açısından da kendini belli eder. Bireyler hem başkalarından farklılık gösterir hem de kendi içinde farklı özelliklere sahiptir.

Gelişim hayat boyu sürmekle birlikte bu gelişimin hızı evrelere göre değişkendir. Hızın yüksek olduğu evreler gelişim açısından riskli ve kritiktir. Söz gelimi ergenlik dönemi kimlik edinimi için kritik dönemdir ve eğitim bu dönemde kimlik edinimini destekleyici sosyal etkileşimleri artırır ve yönetir. Bu sebeple öğretmenlerin gelişim hızının yüksek olduğu zamanlarda öğrencilerin durumuna daha duyarlı davranması beklenir.

2. ÇALGI EĞİTİMİ TAR DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI

Çalgı Eğitimi Tar Dersi Öğretim Programı temel eğitim sürecini tamamlayıp ortaöğretime başlayacak olan, kendini gerektiği şekilde yazılı ve sözlü ifade edebilen, müzik, enstrüman ve ilgili literatür konusunda donanımı olan ya da olmayan, müziğe duyarlı ve istekli öğrenci profilini hedef alır. Geliştirilen Çalgı Eğitimi Tar Dersi Öğretim Programı'nda ünite, konu ve kazanımlar bütün dünya genelinde kabul gören ve uygulanan öğretim yöntem ve tekniklerine göre hazırlanmıştır. Temel seviyeden başlanarak Azerbaycan tarının tarihsel gelişimi ve tar çalma uygulamaları, icra teknikleri, mugam icraları ve repertuvar çalışmalarına yer verilmek suretiyle program, dört yılı kapsayan sürecinde birbirini takip ederek genişleyen sarmal bir yapı içerisinde kurgulanmıştır. Çalgı Eğitimi Tar Dersi Öğretim Programı ile Türk müziğinin önemli çalgılarından biri olan Azerbaycan tarının eğitiminin düzenlenmesi, geliştirilmesi ve Türkiye'deki tüm güzel sanatlar liselerinin tar eğitiminde birlik oluşturulması hedeflenmiştir.

2.1. ÇALGI EĞİTİMİ TAR DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN ÖZEL AMAÇLARI

Bu programla öğrencilerin aşağıda belirtilen amaçlara ulaşmaları beklenmektedir:

- Tarın tarihî gelişimi hakkında bilgi sahibi olmaları
- Tarın fiziksel özellikleri hakkında bilgi sahibi olmaları
- Azerbaycan halk müziği çalgılarından biri olan tarın Azerbaycan müziği ile Türk müziğindeki yerini ve önemini kavramaları
- Tar çalma tekniklerini kavramaları ve doğru şekilde uygulamaları
- Azerbaycan müziği ve Türk müziği türlerinden eser dağarcığı oluşturmaları
- Bireysel çalışmalar ve grup çalışmalarında sorumluluk duygusu kazanmaları
- Çalışmalarında zamanı verimli kullanma alışkanlığı edinmeleri
- Müzik yoluyla anlama, anlatma, dinleme, yaratıcılık gücünü geliştirmeleri, kendini ifade etmeleri
- Müzik eğitimi yoluyla Türk toplumunun kültürel gelişimine katkıda bulunmaları
- Müzik yoluyla millî birlik ve beraberlik bilinci geliştirmeleri
- Atatürk'ün çağdaş Türk müziğine ilişkin görüş ve düşüncelerini yorumlamaları
- Geleneklerini bilerek geleceğe bakmaları, geleneğe ilişkin yüksek bir farkındalıkla teknolojinin imkânlarını kullanarak müzik kültürüne hizmet etmeleri

2.2. ÇALGI EĞİTİMİ TAR DERSİNE ÖZGÜ BECERİLER

Çalgı Eğitimi Tar Dersi Öğretim Programı ile ulaşılması beklenen alana özgü beceriler şunlardır:

- Doğru duruş ve tutuş pozisyonu uygulama
- Sağ ve sol el koordinasyonunu sağlama
- Mızrap tekniklerini uygulama
- Çalma ve süsleme tekniklerini uygulama
- Müziksel işitme, okuma ve seslendirme

- İcra etme
- Tonalite tanıma ve seslendirme
- Mugam dizileri tanıma, uygulama
- Yöre, tavır ve çalma tekniklerini uygulama
- Çalma-söyleme
- Performans gösterme
- Bireysel çalışma ve grup çalışma

2.3. ÇALGI EĞİTİMİ TAR DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN UYGULANMASINDA DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR

- Bu program ile öğrencilerin ileri seviyeye kadar ulaşmaları hedeflenmektedir. Bu sebeple Azerbaycan müziğinin ve Türk müziğinin tüm sözlü, sözsüz eser dağarcığından ve evrensel müziklerden yararlanılmalıdır.
- Azerbaycan halk müziğinin temel çalgılarından olan tarın öğretiminde yazılı, görsel ve işitsel ders materyallerinden yararlanılmalıdır. Geleneksel icra tekniklerine ilişkin eski ses kayıtlarından arşiv oluşturularak öğrencilerle paylaşılmalıdır. Özellikle Azerbaycan geleneksel icra ve çalma tekniklerinin öğretiminde mahallî icraların (mahallî saz, ses ve halk dansları) izlenmesi önemlidir. Bu bakımdan yöresel müzik kültürü hakkında bilgi verilmeli, görsel, işitsel kaynaklar kullanılarak kültürel farkındalık oluşturulmalıdır.
- Müzik eğitimi öğrencilerin bilişsel, duyuşsal ve psikomotor beceriler edinmesini gerektirir. Bu bakımdan öğrencilerin bilgi, beceri ve tutumları ilişkilendirmelerine olanak sağlayacak etkinlikler tasarlanarak uygulanmalıdır. Ders işlenişinde kullanılacak öğrenme-öğretme etkinlikleri öğrencilerin bireysel farklılıkları göz önünde bulundurularak hazırlanarak uygulanmalıdır. Öğrenciler öğretim sürecine aktif olarak katılmaları konusunda teşvik edilmelidir.
- Bu program ile kazandırılması hedeflenen teknik becerilerin, evrensel yöntemlerin yanı sıra Azerbaycan ve Türk müziği çalgı eğitiminin geleneksel yöntemi olan usta-çırak ilişkisi yöntemi ile desteklenmesi ihmal edilmemelidir. Sadece notanın icra edilmesi ile Azeri ve Türk müziğinin karakteristik özelliklerinin yansıtlamayacağı bilinmelidir.
- Programın üniteleri özümsemeli, gerek duyulduğunda öğrenme-öğretme süreci içerisinde her ünitenin ve konunun diğer konu alanları ile eş zamanlı, yardımlaşarak yürütüldüğü esnek bir planlama yapılmalıdır.
- Programda yer alan ünitelerin eksiksiz olarak işlenmesi koşuluyla konu içeriğinde yer değişikliği yapılabilir.
- Programın kazanımları gerçekleştirilirken öğrenci grubunun ilgileri, çevre özellikleri, ihtiyaçları, beklentileri ve hazır bulunuşluk düzeyleri dikkate alınmalıdır.
- Çalınacak etüt ve eserlerin seçiminde öğrencilerin teknik beceri düzeyi göz önünde bulundurulmalıdır. Öğrencilere teknik beceri düzeylerinin çok altında veya çok üstünde görevler verilmemelidir.
- Tar çalma becerilerini kazanma ve pekiştirme sürecinde öğrencilere yeteri kadar süre tanınmalı, bir beceri yeterince pekiştirilmeden yeni bir beceriye geçilmemelidir.

- Öğrencilerin kendi bilgi ve becerilerindeki eksiklikleri fark etmeleri ve bu eksiklikleri giderebilmeleri için bireysel hedefler belirlemeleri sağlanmalıdır.
- Öğrenme-öğretme etkinliklerinde, kazanımların edinilmesine yardımcı olabilecek uygun görsel, işitsel ve basılı materyallerden de yararlanılmalıdır.
- Öğrencilere bireysel çalışmalarının yanı sıra, grup hâlinde çalgı icrası yaptırılarak birlikte çalma becerisi kazanmaları sağlanmalıdır. Ortak icrada amaç, gruptaki her öğrencinin bir diğerini dinlemesi ve sazlarında ortak ahenk yakalamasıdır. Bu şekilde akort birliği sağlanacak ve öğrenci icra topluluklarına uyum sağlayabilecektir.
- Çeşitli ve çok sayıda ölçme aracı kullanılarak süreç başında, ortasında ve sonunda yapılan değerlendirme sonuçları, sadece not vermek için değil; öğrencilere performansları hakkında geri bildirim verme, öğrencileri gösterebilecekleri en üst performans seviyesine ulaştırmak için motive etme, öğretim etkinliklerinin ve öğretim programının etkililiğini belirleme amacıyla kullanılmalıdır.
- Müzik manevi, kültürel ve evrensel değerlerin sanat yoluyla aktarılmasında önemli bir yer tutmaktadır. Bu bakımdan öğrenme sürecinde programda yer alan değerlerin yeri geldiğinde etkinlik, çalışma, araştırma konusu veya okuma parçası olarak yer alması sağlanmalıdır.
- Öğretmen; öğrencileri millî, ahlaki, insani, manevi ve kültürel değerler bakımından besleyici, öğrencilerin demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devleti olan Türkiye Cumhuriyeti'ne karşı görev ve sorumluluklarını yerine getirmede öğrencilere yol gösterici olmalıdır.

2.4. KAZANIM SAYISI VE SÜRE TABLOSU

9. SINIF			
ÜNİTE	Kazanım Sayısı	Ders Saati	Oran %
TAR HAKKINDA GENEL BİLGİLER	14	12	8
TARDA I. POZİSYON	10	36	25
TARDA II. POZİSYON	4	24	17
TARDA III. POZİSYON	5	20	14
TARDA IV. POZİSYON	4	20	14
TARDA V. POZİSYON	4	32	22
TOPLAM	41	144	100

10. SINIF			
ÜNİTE	Kazanım Sayısı	Ders Saati	Oran %
TARIN TİZ BÖLGESİNE AİT POZİSYONLAR	9	12	17
TARDA İCRA TEKNİĞİNİ GELİŞTİRMEYE YÖNELİK ÇALIŞMALAR	3	24	33
TARDA İCRA ÇALIŞMALARI	1	36	50
TOPLAM	13	72	100

11. SINIF

ÜNİTE	Kazanım Sayısı	Ders Saati	Oran %
MUGAM İCRASI I	7	16	11
REPERTUVAR ÇALIŞMASI I	2	56	39
MUGAM İCRASI II	7	16	11
REPERTUVAR ÇALIŞMASI II	2	56	39
TOPLAM	18	144	100

12. SINIF

ÜNİTE	Kazanım Sayısı	Ders Saati	Oran %
MUGAM İCRASI III	7	16	11
REPERTUVAR ÇALIŞMASI III	2	56	39
MUGAM İCRASI IV	7	16	11
REPERTUVAR ÇALIŞMASI IV	2	56	39
TOPLAM	18	144	100

3. ÇALGI EĞİTİMİ TAR DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN YAPISI

3.1. KAZANIMLARIN YAPISI

Programda ünite temelli yaklaşım esas alınmıştır. Buna göre programda 9. sınıf düzeyinde altı, 10. sınıf düzeyinde üç, 11. sınıf düzeyinde dört ve 12. sınıf düzeyinde dört ünite yer almaktadır. Kazanımlar; sınıf düzeyi, ünite numarası, konu numarası ve kazanım numarası esas alınarak numaralandırılmıştır. Kazanımlara ilişkin açıklamalar (sınırlamalar ve uyarılar), kazanımı takip eden satırda italik yazı karakteriyle ifade edilmiştir. Kazanımların yapısı aşağıda şematik olarak gösterilmiştir.

Şekil 1: Kazanımların Yapısı

3.2. SINIF DÜZEYLERİNE GÖRE ÜNİTE, KONU, KAZANIM VE AÇIKLAMALARI

9. SINIF ÜNİTE, KONU, KAZANIM VE AÇIKLAMALARI

9.1. TAR HAKKINDA GENEL BİLGİLER

9.1.1. Tarın Tarihçesi

9.1.1.1. Tarın tarihî gelişimini açıklar.

9.1.1.2. Tarın Türk halk müziğindeki önemini açıklar.

Tarın Türk halk müziğinin önemli çalgılarından biri olduğu vurgulanmalı ve THM konser icralarından örnekler verilmelidir.

9.1.2. Tarın Genel Yapısı, Bölümleri, Akort Sistemi, Bakımı ve Korunması

9.1.2.1. Tarın yapısını ve özelliklerini açıklar.

9.1.2.2. Tarın bölümlerini açıklar.

9.1.2.3. Tarın tellerinin akort edildiği sesleri ve tellerin aldığı isimleri açıklar.

Tarın akordunun diyez-pazona göre hangi seslere karşılık geldiği belirtilmelidir.

9.1.2.4. Tarın bakımı ve korunması için yapılması gerekenleri açıklar.

9.1.3. Tar İcrasında Temel Davranışlar ve Mızrap Tutuşu

9.1.3.1. Tar icrasında doğru tutuş ve duruş pozisyonunu açıklar.

9.1.3.2. Tar tutuş pozisyonunda sağ kol ve sağ elin konumunu gösterir.

9.1.3.3. Tarın icrasında mızrap tutuşunu gösterir.

9.1.3.4. Sol elin tarın sapındaki konumunu ve sol el parmak numaralarını açıklar.

Sol el parmaklarının perdelere baskısı parmak numaralarıyla ifade edilmeli ve parmak numaraları şablon üzerinde gösterilmelidir.

9.1.4. Mızrap Vuruşu

9.1.4.1. Mızrapı tel üzerinde aşağı yukarı eşit frekansta ses çıkaracak şekilde hareket ettirir.

9.1.4.2. Mızrap vuruş yönlerini gösterir.

9.1.4.3. Boş teller üzerinde üst-alt mızrap vuruşlarını çalgısında uygular.

9.1.4.4. Tartımlar üzerinde gösterilen mızrap vuruşlarını çalgısında boş teller üzerinde uygular.

Nota kalıpları üzerinde belirtilen mızrap yönleri semboller ile gösterilmelidir.

9.2. TARDA I. POZİSYON

9.2.1. Tarda I. Pozisyon Perdelerinin Porte ve Çalgı Üzerinde Tanıtılması

9.2.1.1. Parmaklarını I. pozisyon içinde yer alan perdelere konumlandırır.

a) *Tarda I. pozisyonu oluşturan perdeler porte ve çalgı üzerinde tanıtılmalıdır.*

b) *Sol elin ve parmakların klavye üzerindeki konumuna göre pozisyonların oluştuğu belirtilmelidir.*

9.2.1.2. Parmakların perdeler üzerindeki baskılarını çalgısında uygular.

Parmak numaraları, mızrap vuruşu ve parmakların perdelere baskı netliği vurgulanmalıdır.

9.2.2. Tarda Çalma ve Süsleme Teknikleri

9.2.2.1. Tremolo çalma tekniğini açıklar.

Birlik, ikilik, dördlük, sekizlik, on altılık ve otuz ikilik nota değerleriyle yazılan etütlerle tremolo çalma tekniğinin uygulanması sağlanmalıdır.

9.2.2.2. Staccato çalma tekniğini açıklar.

Çalınacak etütlerde staccato çalma tekniğinin uygulanması sağlanmalıdır.

9.2.2.3. Legato çalma tekniğini açıklar.

Çalınacak etütlerde legato çalma tekniğinin uygulanması sağlanmalıdır.

9.2.2.4. Appoggiatura çalma tekniğini açıklar.

Çalınacak etütlerde appoggiatura çalma tekniğinin uygulanması sağlanmalıdır.

9.2.2.5. Glissando çalma tekniğini açıklar.

Çalınacak etütlerde glissando çalma tekniğinin uygulanması sağlanmalıdır.

9.2.2.6. Trill çalma tekniğini açıklar.

Çalınacak etütlerde trill çalma tekniğinin uygulanması sağlanmalıdır.

9.2.2.7. Mordant çalma tekniğini açıklar.

Çalınacak etütlerde mordant çalma tekniğinin uygulanması sağlanmalıdır.

9.2.3. Etüt ve Eser İcrası

9.2.3.1. I. pozisyonda sağ ve sol el uyumluluğunun kuvvetlendirilmesine yönelik etütler ve eserler çalar.

a) *Etüt ve eserleri çalarken parmak numaralarının ve mızrap vuruş yönlerinin önemi vurgulanmalıdır.*

b) *Öğrenilen çalma ve süsleme tekniklerinin çalınacak etüt ve eserlerde uygulanması sağlanmalıdır.*

9.3. TARDA II. POZİSYON

9.3.1. Tarda II. Pozisyon Perdelerinin Porte ve Çalgı Üzerinde Tanıtılması

9.3.1.1. Parmaklarını II. Pozisyon içinde yer alan perdelere konumlandırır.

a) *Tarda II. Pozisyonu oluşturan perdeler porte ve çalgı üzerinde tanıtılmalıdır.*

b) *II. Pozisyona geçişte birinci parmağın klavyede yer değiştirmesi tekrar vurgulanmalıdır.*

9.3.1.2. Parmakların perdeler üzerindeki baskılarını çalgısında uygular.

9.3.2. Etüt ve Eser İcrası

9.3.2.1. II. pozisyonda sağ ve sol el uyumluluğunun kuvvetlendirilmesine yönelik etütler ve eserler çalar.

9.3.2.2. I. pozisyon ile II. pozisyonun bir arada kullanıldığı etüt ve eser örnekleri çalar.

Çalınacak tek eser içerisinde birden fazla pozisyon geçişleri yapılabileceği ve bu pozisyon geçişlerinde mızrap vuruşlarına, tel ve perde geçişlerine dikkat edilmesi gerektiği vurgulanmalıdır.

9.4. TARDA III. POZİSYON

9.4.1. Tarda III. Pozisyon Perdelerinin Porte ve Çalgı Üzerinde Tanıtılması

9.4.1.1. Parmaklarını III. pozisyon içinde yer alan perdelere konumlandırır.

Tarda III. pozisyonu oluşturan perdeler porte ve çalgı üzerinde tanıtılmalıdır.

9.4.1.2. Parmakların perdeler üzerindeki baskılarını çalgısında uygular.

9.4.2. Etüt ve Eser İcrası

9.4.2.1. III. pozisyonda sağ ve sol el uyumluluğunun kuvvetlendirilmesine yönelik etütler ve eserler çalar.

9.4.2.2. I, II ve III. pozisyonların pozisyon geçişlerini gösterir.

9.4.2.3. I, II ve III. pozisyonları birleştirmeye yönelik etütler ve pozisyonların bir arada kullanıldığı eserler çalar.

9.5. TARDA IV. POZİSYON

9.5.1. Tarda IV. Pozisyon Perdelerinin Porte ve Çalgı Üzerinde Tanıtılması

9.5.1.1. Parmaklarını IV. pozisyon içinde yer alan perdelere konumlandırır.

Tarda IV. pozisyonu oluşturan perdeler porte ve çalgı üzerinde tanıtılmalıdır.

9.5.1.2. Parmakların perdeler üzerindeki baskılarını çalgısında uygular.

9.5.2. Etüt ve Eser İcrası

9.5.2.1. IV. pozisyonda sağ ve sol el uyumluluğunun kuvvetlendirilmesine yönelik etütler ve eserler çalar.

9.5.2.2. I, II, III ve IV. pozisyonları birleştirmeye yönelik etütler ve eserler çalar.

9.6. TARDA V. POZİSYON

9.6.1. Tarda V. Pozisyon Perdelerinin Porte ve Çalgı Üzerinde Tanıtılması

9.6.1.1. Parmaklarını V. pozisyon içinde yer alan perdeler konumlandırır.

Tarda V. pozisyonu oluşturan perdeler porte ve çalgı üzerinde tanıtılmalıdır.

9.6.1.2. Parmakların perdeler üzerindeki baskılarını çalgısında uygular.

9.6.2. Etüt ve Eser İcrası

9.6.2.1. V. pozisyonda sağ ve sol el uyumluluğunun kuvvetlendirilmesine yönelik etütler ve eserler çalar.

9.6.2.2. I, II, III, IV ve V. pozisyonları birleştirmeye yönelik etütler ve eserler çalar.

10. SINIF ÜNİTE, KONU, KAZANIM VE AÇIKLAMALARI

10.1. TARIN TİZ BÖLGESİNE AİT POZİSYONLAR

10.1.1. Tarda VI. Pozisyon Perdelerinin Porte ve Çalgı Üzerinde Tanıtılması

10.1.1.1. VI. pozisyon içinde yer alan perdeleri gösterir.

Tarda VI. pozisyonu oluşturan perdeler porte ve çalgı üzerinde tanıtılmalıdır.

10.1.1.2. Parmakların perdeler üzerindeki baskılarını çalgısında uygular.

10.1.2. Tarda VII. Pozisyon Perdelerinin Porte ve Çalgı Üzerinde Tanıtılması

10.1.2.1. VII. pozisyon içinde yer alan perdeleri gösterir.

Tarda VII. pozisyonu oluşturan perdeler porte ve çalgı üzerinde tanıtılmalıdır.

10.1.2.2. Parmakların perdeler üzerindeki baskılarını çalgısında uygular.

10.1.3. Tarda VIII. Pozisyon Perdelerinin Porte ve Çalgı Üzerinde Tanıtılması

10.1.3.1. VIII. pozisyon içinde yer alan perdeleri gösterir.

Tarda VIII. pozisyonu oluşturan perdeler porte ve çalgı üzerinde tanıtılmalıdır.

10.1.3.2. Parmakların perdeler üzerindeki baskılarını çalgısında uygular.

10.1.4. Tarda IX. Pozisyon Perdelerinin Porte ve Çalgı Üzerinde Tanıtılması

10.1.4.1. IX. pozisyon içinde yer alan perdeleri gösterir.

Tarda IX. pozisyonu oluşturan perdeler porte ve çalgı üzerinde tanıtılmalıdır.

10.1.4.2. Parmakların perdeler üzerindeki baskılarını çalgısında uygular.

10.1.5. Tarın Tiz Bölgesine Ait Pozisyonlarda Çalınabilecek Etüt ve Eser İcrası

10.1.5.1. Tarın tiz bölgesine ait pozisyonlarda etüt ve eserler çalar.

10.2. TARDA İCRA TEKNİĞİNİ GELİŞTİRMEYE YÖNELİK ÇALIŞMALAR

10.2.1. Tarın Zeng Tellerinin Kullanımına Yönelik Çalışmalar

10.2.1.1. Tarın zeng tellerinin kullanımına yönelik çalışmalar yapar.

10.2.2. Tar İcrasında Transpozisyon (Aktarım) Çalışmaları

10.2.2.1. Tar icrasında transpozisyonu açıklar.

10.2.2.2. Tar icrasında transpozisyon uygulaması yapar.

10.3. TARDA İCRA ÇALIŞMALARI

10.3.1. Etüt ve Eser İcrası

10.3.1.1. Tarda öğrenmiş olduğu pozisyon ve teknikleri bir arada kullanarak etüt ve eserler çalar.

11. SINIF ÜNİTE, KONU, KAZANIM VE AÇIKLAMALARI

11.1. MUGAM İCRASI I

11.1.1. Rast Mugamı

- 11.1.1.1. Rast mugamının ses dizisini, şube kuruluşlarını ve temel icra prensiplerini açıklar.
- 11.1.1.2. Rast mugam dizisini çalar.
- 11.1.1.3. Rast mugamının berdaşt şubesini açıklar.
- 11.1.1.4. Rast mugamının berdaşt şubesini çalar.
- 11.1.1.5. Rast mugamının maye şubesini açıklar.
- 11.1.1.6. Rast mugamının maye şubesini çalar.
- 11.1.1.7. Rast mugamına ait deramed, renk ve tesnif türünde eserler icra eder.
Azerbaycan halk müziğine ait deramed, renk ve tesnif türleri hakkında bilgi verilmelidir.

11.2. REPERTUVAR ÇALIŞMASI I

11.2.1. Azerbaycan Halk Müziğinden Eser İcrası I

- 11.2.1.1. Azerbaycan halk müziğine ait mahnı, reks türlerinden eserler icra eder.
Azerbaycan halk müziğine ait mahnı ve reks türleri hakkında bilgi verilmelidir.

11.2.2. Geleneksel Türk Müziğinden Eser İcrası I

- 11.2.2.1. Geleneksel Türk müziği türlerinden tar için uyarlanmış eserler icra eder.

11.3. MUGAM İCRASI II

11.3.1. Bayat-ı Şiraz Mugamı

- 11.3.1.1. Bayat-ı şiraz mugamının ses dizisini, şube kuruluşlarını ve temel icra prensiplerini açıklar.
- 11.3.1.2. Bayat-ı şiraz mugam dizisini çalar.
- 11.3.1.3. Bayat-ı şiraz mugamının berdaşt şubesini açıklar.
- 11.3.1.4. Bayat-ı şiraz mugamının berdaşt şubesini çalar.
- 11.3.1.5. Bayat-ı şiraz mugamının maye şubesini açıklar.
- 11.3.1.6. Bayat-ı şiraz mugamının maye şubesini çalar.
- 11.3.1.7. Bayat-ı şiraz mugamına ait deramed, renk ve tesnif türünde eserler icra eder.

11.4. REPERTUVAR ÇALIŞMASI II

11.4.1. Azerbaycan Halk Müziğinden Eser İcrası II

- 11.4.1.1. Azerbaycan halk müziğine ait mahnı, reks türlerindeki eserleri notasyonunda belirtilen nüanslarına, hız ve gürlük basamaklarına uygun icra eder.

11.4.2. Geleneksel Türk Müziğinden Eser İcrası II

- 11.4.2.1. Geleneksel Türk müziği türlerinden tar için uyarlanmış eserleri yöre özelliklerine uygun tavrı ve tara özgü çalma teknikleri ile icra eder.

12. SINIF ÜNİTE, KONU, KAZANIM VE AÇIKLAMALARI

12.1. MUGAM İCRASI III

12.1.1. Şur Mugamı

- 12.1.1.1. Şur mugamının ses dizisini, şube kuruluşlarını ve temel icra prensiplerini açıklar.
- 12.1.1.2. Şur mugam dizisini çalar.
- 12.1.1.3. Şur mugamının berdaşt şubesini açıklar.
- 12.1.1.4. Şur mugamının berdaşt şubesini çalar.
- 12.1.1.5. Şur mugamının maye şubesini açıklar.
- 12.1.1.6. Şur mugamının maye şubesini çalar.
- 12.1.1.7. Şur mugamına ait deramed, renk ve tesnif türünde eserler icra eder.

12.2. REPERTUVAR ÇALIŞMASI III

12.2.1. Azerbaycan Halk Müziğinden Eser İcrası III

- 12.2.1.1. Azerbaycan halk müziğine ait mahnı, reks türlerindeki eserleri farklı tonlarda icra eder.

12.2.2. Geleneksel Türk Müziğinden Eser İcrası III

- 12.2.2.1. Geleneksel Türk müziği türlerinden tar için uyarlanmış sözlü eserleri çalarak seslendirir.

12.3. MUGAM İCRASI IV

12.3.1. Segâh Mugamı

- 12.3.1.1. Segâh mugamının ses dizisini, şube kuruluşlarını ve temel icra prensiplerini açıklar.
- 12.3.1.2. Segâh mugam dizisini çalar.
- 12.3.1.3. Segâh mugamının berdaşt şubesini açıklar.
- 12.3.1.4. Segâh mugamının berdaşt şubesini çalar.
- 12.3.1.5. Segâh mugamının maye şubesini açıklar.
- 12.3.1.6. Segâh mugamının maye şubesini çalar.
- 12.3.1.7. Segâh mugamına ait deramed, renk ve tesnif türünde eserler icra eder.

12.4. REPERTUVAR ÇALIŞMASI IV

12.4.1. Azerbaycan Halk Müziğinden Eser İcrası IV

- 12.4.1.1. Azerbaycan halk müziğine ait mahnı, reks türlerindeki eserleri öğrenilen çalma ve süsleme tekniklerini bir arada kullanarak farklı çalgı gruplarıyla aynı anda icra eder.

12.4.2. Geleneksel Türk Müziğinden Eser İcrası IV

- 12.4.2.1. Geleneksel Türk müziği türlerinden tar için uyarlanmış eserleri çalgı topluluğu ile aynı anda icra eder.